

<i>preek</i>	28 augustus 2022
<i>thema</i>	Jakob in Sichem: grote schoonmaak
<i>tekst</i>	Genesis 35:2: “reinig je en trek schone kleren aan”
liturgie:	Kerkboek 18:1,9 (Ik heb U lief van ganser harte, Here)
<i>gesproken votum, groet, amen</i>	Kerkboek 167 (Machtig God, sterke rots)
<i>gebed</i>	kinderlied: Kinderopwekking 68 (Diep, diep, diep als de zee)
<i>kinderen naar hun club</i>	
<i>preek deel 1</i>	
<i>lezen Genesis 35:1-5</i>	
<i>preek deel 2</i>	Opwekking 811 (Was mij witter dan sneeuw = Psalm 51 in The Psalm Project; https://www.youtube.com/watch?v=2A11zm0rlsk)
<i>apostolische geloofsbelijdenis</i>	
<i>gebed</i>	
<i>collecte</i>	
<i>HA5: Instelling – Gemeenschap</i>	Liedboek 381:1,2,3,4 (Genadig Heer, die al mijn zwakheid weet)
<i>HA5: Opwekking</i>	Liedboek 381:5 (Nu ik mijn hand strek naar 't gebroken brood)
<i>HA 5: Viering</i>	Liedboek 381:6 (U wil ik danken, grote Levensvorst)
<i>zegen met gezongen amen</i>	

preek deel 1

Jakob woont in de buurt van Sichem.

Na zijn ontmoeting met zijn broer Esau bij Pniël is hij verder getrokken, de Jordaan over. Eindelijk komt hij in bekend gebied. Dit is een streek waar zijn opa gewoond heeft en waar ook zijn vader gewoond heeft. Daar vestigt hij zich: in de buurt van Sichem. Hij koopt een stuk grond van de mensen van de omgeving. Hij bouwt daarop een altaar voor zijn God.

Als hij daar zo'n zeven jaar woont, gebeurt er iets heftigs: Dina wordt verkracht.

Dina, de dochter van Lea en Jakob, heeft contact gezocht met de meisjes van het land. Daar kun je je wel iets bij voorstellen. Ze is inmiddels een jaar of veertien. Ze heeft genoeg van het leven in de tenten van haar familie en ze is benieuwd hoe het leven in Sichem is. Ze valt op bij de jongens van de stad; die zien haar als een buitenkansje. Eén van hen, Sichem, grijpt zijn kans. Hij gaat achter haar aan, sleurt haar mee en verkracht haar.

Vreselijk.

Haar vader hoort er van maar doet niets; hij voelt zich daar te kwetsbaar voor. Hij laat wel aan zijn zoons weten wat er gebeurd is; zij zijn woest als ze het horen en ze komen woedend naar huis; ze zijn zwaar beledigd dat hun zus verkracht is. Hoe het voor Dina is, daar wordt niets over gezegd. Maar ook al hoor je niets over haar gevoelens, ze zal ze ongetwijfeld gehad hebben: de vernedering dat die jongen haar gebruikt heeft voor zijn eigen genoegens; de pijn dat hij zich met geweld aan haar heeft opgedrongen zonder respect voor haar te hebben. Zeg nou niet dat ze het heeft uitgelokt doordat ze contact zocht met de meisjes van het land. Zeg ook niet dat ze op het verkeerde moment op de verkeerde plek was en dat die verkrachting eigenlijk haar eigen schuld was. Ze is namelijk slachtoffer! Ze is slachtoffer van een jongen die zich aan haar bevredigt.

Maar de situatie krijgt een wending.

Sichem gaat van haar houden. Hij heeft haar *lijf* met geweld genomen maar vervolgens doet hij zijn best om haar *hart* voor zich te winnen. Hij is werkelijk smoorverliefd op haar. Het lijkt erop dat Dina zijn liefde gaat beantwoorden. De relatie begon helemaal

fout want het begon met seksueel geweld van Sichem tegen Dina. Maar het lijkt er warempel op dat er daarna iets moois opbloeit tussen die twee. Het lijkt er zelfs op dat Dina vrijwillig bij Sichem gaat wonen.

Sichem gaat een bruiloft regelen. Het ziet er gunstig uit.

Iedereen in de stad vindt het prima om één volk te worden met die wonderlijke lui die al zeven jaar in tenten wonen in de buurt van Sichem. Het is economisch heel gunstig om dat te doen, want die lui zijn best rijk. Je krijgt bovendien nieuw bloed voor de stad en dat is ook nooit weg. Ze zijn bereid om aan alle voorwaarden te voldoen. Moeten ze zich laten besnijden? Ze kennen die gewoonte niet maar als dat de prijs is die ze moeten betalen, dan aanvaarden ze het. Prima!

Maar dan krijgt de situatie een gruwelijke wending.

Alle mannen van Sichem zijn uitgeschakeld na hun besnijdenis. Twee broers van Dina profiteren daarvan. Ze trekken (waarschijnlijk samen met hun knechten) door de stad om alle mannen te vermoorden. Hun zus nemen ze mee uit het huis van haar vriend.

Het is een zwarte bladzijde in de geschiedenis van Gods volk.

Je bent getuige van een walgelijke opeenstapeling van seks, misbruik van de besnijdenis, moord, angst voor de gevolgen. Jakob is zo bang! In gedachten hoort hij een gehuil van woede. In gedachten ziet hij iedereen zich al keren tegen hem en zijn gezin. Hoe zit het met zijn vertrouwen op God? Hij had toen hij aankwam in de buurt van Sichem, een altaar gebouwd: God is de God van Israël (Gen. 33:20). Gaat hij in zijn angst naar dat altaar voor gebed? Daar lees je niets over. Het lijkt erop dat hij geen hulp zoekt bij zijn God.

Maar dan komt God tussenbeide. We lezen Genesis 35:1-5.

preek deel 2

God grijpt in. Dat vind ik zo mooi van God. Ze roepen Hem niet te hulp (tenminste: daar lees je niets over) maar Hij helpt wel. Wat liefdevol! (vers 1):

Hij haalt Jakob en zijn gezin weg uit de situatie waarin ze zich bevinden.

Ze zijn zeven jaar in de buurt van Sichem blijven hangen. Dat lag aan Jakob die er maar niet toe kon komen om verder te trekken. Maar nu moeten ze weg. Ze kunnen hier niet blijven want hier lopen ze helemaal vast.

God zegt: Jakob, ga naar Betel!

Betel is helemaal niet ver weg. Het is maar dertig kilometer naar het zuiden. Hij had beloofd dat hij daarnaartoe zou gaan (Gen. 28:22) maar hij heeft dat tot nu toe niet gedaan. Waarom niet? Wat hield hem tegen? Wat bond hem aan Sichem? Ik weet het niet. Misschien was het een mooie plek, een vruchtbaar gebied. Maar nu haalt God Jakob daar weg. God wil dat hij gaat verhuizen. Hij moet alles wat hij heeft, inpakken en meenemen. Dat stuk land dat hij gekocht heeft, moet hij maar vergeten. Hij moet weg!

Hij moet naar Betel, naar de plaats waar God aan hem verscheen toen hij gevlucht was voor Esau.

God laat Jakob terugdenken aan die nacht, nu al 27 jaar geleden. Niets herinnerde aan Gods genade omdat alles donker was. Jakob kon nergens op terugvallen. Hij zocht steun bij een kale steen, een steen die nog wat warmte van de dag had vastgehouden. In zijn droom zag hij een ladder vol engelen. Die engelen gingen omhoog en kwamen weer terug. Ze waren dus bij Jakob zonder dat hij het beseftte. Ze gingen naar de hemel om even bij God te zijn maar daarna kwamen ze weer terug bij Jakob. Dat zag hij in zijn droom. En hij zag ook God. Dat was in Betel; daar moet Jakob weer naar toe om daar te wonen; dat had hij beloofd en wat je beloofd hebt moet je ook doen; God houdt hem aan zijn belofte en zegt: Jakob, ga naar Betel!

Dit bevel komt voor Jakob als een bevrijding.

Het zet hem aan tot een grote schoonmaak (vers 2-4):

De vreemde goden moeten weg.

Jakob weet dat zijn vrouwen en kinderen godenbeeldjes bij zich hebben. Sommigen hebben het zelfs in de vorm van een ring aan hun oren hangen zodat iedereen het kan zien. Zijn meest geliefde vrouw (Rachel) heeft zeven jaar geleden de godenbeeldjes van haar vader gejat; blijkbaar is ze er nogal aan gehecht. Het kan Jakob onmogelijk ontgaan zijn dat ze die dingen bij zich heeft en dat ze voor haar waardevol zijn. Hij gaat er nu eindelijk iets aan doen. Dat eenvoudige bevel van God ('ga naar Betel') geeft hem de moed om op te treden in zijn gezin. Ze moeten alle troep opruimen!

Ze moeten zichzelf wassen en ze moeten schone kleren aandoen.

Ik weet dat dit de buitenkant is. Je kunt je daarom afvragen wat voor waarde dit heeft. Staan ze er persoonlijk wel achter om alle troep op te ruimen?

Misschien wel, omdat ze ook wel gezien hebben dat het helemaal fout ging met hun leven. Ze hebben toch ook alles meegemaakt! alle ellende in Sichem! het risico dat ze nu lopen op wraak! Het zou best kunnen dat ze blij zijn met deze actie van Jakob.

Maar misschien ook niet. Wie weet zien ze dit wel als een tijdelijke bevlieging van een man die al wat ouder wordt; gaan ze mopperend aan de slag; zien ze niet waar *dit* nou toch goed voor is; voelen ze zich gedwongen om mee te doen met deze actie van Jakob.

Maar Jakob houdt vol want wat je doet heeft invloed op hoe je je voelt. Als je verstrikt bent geraakt in verkeerde dingen en van kwaad tot erger bent gegaan ... Het helpt als je alles wat daarmee te maken heeft, verwijdert; wegdoet uit je leven; misschien daarna zelfs wel verhuist naar een andere plek om vrij te raken van wat jou in de ban heeft gekregen; dat je bij wijze van spreken onder de douche gaat staan om al het vuil van je af te spoelen; dat je nieuwe kleren koopt en die aantrekt om echt een nieuwe start te maken. Je kunt zeggen: dat is de buitenkant; en dat klopt. Maar het helpt wel om ook innerlijk vrij te worden. Dat is waar Jakob zijn gezin toe aanspoort. Hij wil echt een nieuwe start.

Gods liefdevolle zorg komt bij Jakob boven.

Hij lijkt wel de verloren zoon. Hij herinnert zich wie God is, de God die hem naar Betel roept om hem te laten wonen in Gods huis (want Betel betekent 'huis van God'). Het komt allemaal weer boven.

Jakob zat diep in de ellende en toen zei God niet: 'eigen schuld! Jakob!' God heeft hem niet afgewezen! Nee! God deed het anders! God heeft naar Jakob omgezien terwijl Jakob het bij tijden niet eens in de gaten had. God heeft naar Jakob omgezien!

Jakob voelt zijn heup. Zijn vrouwen en zijn kinderen en zijn knechten zien hem daar staan in al z'n kwetsbaarheid, met z'n verwrongen heup. Hij heeft zijn beste tijd gehad, zou je zeggen. Maar Jakob zegt: "God heeft mij op mijn hele reis terzijde gestaan".

Het komt allemaal boven, bij Jakob.

En het werkt. Iedereen levert z'n troep in.

Ze leveren *alle* afgodsbeelden in tot aan het kleinste spul toe. Blijkbaar zijn ze onder de indruk van wat Jakob zegt. Ze gaan grondig te werk en daaruit spreekt een soort van enthousiasme. Ze houden niets achter maar ze brengen alle troep bij elkaar en ze graven een grote kuil waar ze alles in gooien. Weg ermee.

Het is grote schoonmaak.

En dankzij God heeft het een positieve uitwerking (vers 5):

Ze breken op.

Ze verzamelen hun spullen, ze breken hun tenten af, ze drijven het vee bij elkaar. En ze gaan. Alles wat ze hebben opgebouwd in die zeven jaar bij Sichem, laten ze los, inclusief dat stuk grond dat Jakob gekocht had.

Op dat moment zijn ze heel kwetsbaar. Als nu iemand hen aanvalt, heeft 'ie een gemakkelijke prooi aan hen. Een leger dat het een beetje slim aanpakt, hakt ze zo in de pan en verovert dan een flinke buit.

Dat beseffen ze wel. Ze weten dat er genoeg mensen klaar staan om het bloedbad in Sichem op hen te wreken. Maar:

God beschermt hen.

Geen mens durft hen aan te vallen. Iedereen is doodsbang voor hen. Jakobs familie heeft zich naam gemaakt. Iedereen weet dat met de zoons van Jakob niet te spotten valt en is bang voor hen. God wakkert dat angstgevoel nog aan. Zo beschermt Hij Jakob en zijn familie als ze opbreken om naar Betel te gaan.

Wat is God barmhartig voor hen!

Jakob herinnerde zich Gods opstelling van vroeger. Hij zei: “God heeft mij op mijn hele reis terzijde gestaan”. Hij ziet nu dat God niet veranderd is. God *blijft* hem en zijn familie terzijde staan. Ze hebben het werk van God op een vreselijke manier in gevaar gebracht, maar God laat hen niet aan hun lot over. Hij geeft hen niet prijs aan de gevolgen van hun slechte daden. Want ze hebben ondanks hun schuld een warm plekje in zijn hart.

Dat is liefde. Wat een liefde!

Deze God is onze God.

God ziet je, ook jou! Misschien maakt Hij zich wel heel veel zorgen over je en schudt Hij in de hemel zijn hoofd, zo van: waar ben je mee bezig! hoe krijg je het bedacht! je zit echt op een verkeerd spoor! Ga dat eens na, voor jezelf. Overdenk je leven. Het is prima dat je bedenkt wat daar goed in is; dat is heel bemoedigend. Maar overweeg ook eerlijk waarin je tekortschiet. Wat gaat er fout? Wat is jouw zonde? Wat is jouw schuld?

God ziet je, ook jou! Hij stoot je niet af. Nee: Hij steekt zijn hand naar je uit. Hij wil je bevrijden uit dat je waar je in verstrikt bent geraakt. Kom maar bij Mij, zegt Hij. Ik heb er mijn eigen Zoon voor over gehad, joh!

God ziet je, ook jou! Hij maakt je nieuw! Hij start daarmee bij jou van binnen. En het komt eruit in wat je doet. Je mag juichen en dansen en leven.

Wat een God is Hij. Zijn liefde mogen we vandaag zien en ruiken en proeven. Het brood en de beker staan al klaar.

Amen!